

Frams broschyr n:r 25.

Socialdemokrati och Ungsocialism

av

P. Albin Hansson

— Pris 5 öre —

1:sta—50:de tusendet

FRAM, MALMÖ.

INLEDNING.

Den uti de stora kulturländerna sedan årtal pågående striden inom arbetarrörelsen, mellan å ena sidan det socialdemokratiskt-parlamentariska partiet och å andra en socialrevolutionär-halvanarkistisk riktning med generalstrejken som förnämsta kampmedel, har ju ock om också än så länge i ganska ringa omfång börjat kämpas på svensk botten. Här står striden mellan det socialdemokratiska arbetarpartiet och ungsocialismen.

Det är först på de senaste åren, som denna strid varit av egentlig betydelse och tillvunnit sig nämnvärd uppmärksamhet, ehuru dess främste talman och ledare, hr Hinke Berggren, redan under genombrottsåren, redan vid det socialdemokratiska partiets första kongresser förde till torgs de för ungsocialismen grundläggande åskådningar, som ställt den i kamp mot socialdemokratin. Först när de unga socialdemokraterna för 5 år sedan bröt ut ur det socialistiska ungdomsförbundet, började de skilda riktningarna att något så när lösas ut ur den sammanblandning som förut bestått. För denna utbrytning fingo de som satte den i scen mottaga mycken smålek och mycket ogrundat klander, även från dem, som borde, om blicken klart hade genomskådats situationen, hälsat utbrytningen med entusiasm. Men då som förut, och som även senare varit fallet, kunde eller ville man icke se, att ungsocialismen och socialdemokratin icke kunde trivas samman och i endräkt föra de organiserade arbetarnas växande massa målmedvetet genom kamp till seger. Denna blindhet kan förklaras dels därav, att ungsocialismen vid tiden för utbrytningen ej så väl visste vad den ville som nu och ej heller kämpade så klart för sin åskådning, men den största delen av den ovilja som mötte utbrytningsmännen 1903, torde dock bottna i en förklarlig men missriktad känsla för nödvändigheten av enighet och sammanhållning inom arbetarlägret

snart sagt till vad pris som helst, en känsla alstrad av medvetandet att kämpa mot en övermäktig och hänsynslös fiende. Och så hette det: »vi ha ju samma mål om vi också tvista om medlen att nå detta, och ännu kan ingen säga vad medel, som kan komma att tillgripas». Den föreställning, som tar sig uttryck i slika resonnemang, består ännu mångenstädes, ehuru det för allt flera blivit uppenbart, att ungsocialisterna även vad målet beträffar står skiljaktig från socialdemokratin och att det ingalunda är oviktigt om medlemmarna i vårt parti äro eniga om huvudvägarna till målet eller ej. Begreppen synes klarna allt mer, stridslinjerna rakna och från att vara frondörer inom det socialdemokratiska partiet synes ungsocialisterna marschera mot grundandet av ett självständigt parti. Härpå kan den socialdemokratiska rörelsen endast vinna, ty det ändlösa småkivet inom rörelsen förlamar aktionskraften och splittrar viljan medan kampen mot fiender, som stå utom partiet, äggar och enar.

SOCIALDEMOKRATINS MÅL.

Socialdemokratin är ett revolutionärt parti, som icke nöjer sig med reformer inom det bestående samhället — om också det strävar efter att genomdriva reformer som kunna befördra dess syften — utan fordrar en total omdaning av detta samhälle från grunden. Detta kan, som det heter i vårt parti-program, »endast ske genom upphävandet av det privatkapitalistiska monopolet på produktionsmedlen och dessas förvandling till gemensam, hela samhället tillhörande egendom, samt den planlösa varuproduktionens ersättande med en socialistisk, samhällets verkliga behov motsvarande produktion».

I sin strävan mot detta mål har socialdemokratin en mäktigt bundsförvant i utvecklingen själv. Monopoliserandet av produktionsmedlen hos ett litet fåtal tvingar den stora massan av folket att sälja sin arbetskraft till detta fåtal, som utsuger och utplundrar denna för att skapa fram största möjliga vinst. Denna plundring sänker arbetarklassen ned i armod och elände, och tvingar den att resa sig till skydd, vilket tar sig uttryck i allt fastare och mäktigare organisationer, som ej bli enbart skyddsapparater mot utsugningen utan ock medel till angrepp mot den bestående ordningen.

Dessa av förhållandena självt framtvingade sammanslutningar av lönearbetarna bli, utvecklade i fullaste mått, den samlade materiella styrka, som tarvas för det privatkapitalistiska samhällets störtande, och befordra samtidigt arbetarklassens andliga lyftning. Och vidare. Den koncentration av produktionen som försiggår, förmögenheternas kolossala hopning och de socialistiska åtgärder, som redan den bestående staten nödgas tillgripa, underlätta i hög grad expropriationen och minska vanskligheten vid den socialistiska ordningens genomförande¹.

Som det första avgörande steget mot slutmålet sätter socialdemokratin proletariatets erövrande av den politiska makten och anser sålunda, att den stora omvandlingen slutligen blir en parlamentarisk handling. Vår politiska strävan avser sålunda icke endast att i det borgerliga parlamentet bevaka proletariatets intressen utan ock att skapa medlet att genomföra den socialistiska organisationen. »Proletariatet skall begagna sin politiska makt till att så småningom undanrycka bourgeoisin allt kapital, centralisera alla produktionsmedel i statens, d. v. s. i det till härskande klass blivna proletariatets händer, samt fortast möjligt föröka massan av produktionskrafter», säger Marx och samma krav återfinnes i vårt partiprogram.

¹ För att giva exempel: De stora trusterna i Amerika skynda sig så snart de lagt under sig alla företag inom en verksamhet, att nedlägga de mindre, med sämre driftmedel försedda fabriker, och samla produktionen å ett par större, med de modärnaste driftmedel utrustade fabriker och utnyttja dessa till en produktion av lika eller större omfattning som i de många fabriker, som sålunda har ex. sockertrusten sedan årtal använt endast 1/4 del av de fabriker den äger och där producerat lika mycket som tidigare i alla fabriker, och wiskytrusten stoppade omedelbart 68 av 80 förvärvade brännerier och producerade i de återstående 12 mera än förut i 80. Härigenom nedbringas produktionskostnaderna och vinsten ökas. — Det socialistiska samhället kan genomföra denna, vi kunna säga tillvaratagandets och utnyttjandets princip i större utsträckning och på flera områden än trusterna. Härigenom uppnås icke blott genom ökad produktionsvinst möjlighet att betala högre lön och begränsa arbetstiden utan också — vilket är minst lika viktigt — större möjlighet att övervaka, organisera och leda.

I de redan befintliga statsocialistiska (eller som några älska att kalla dem: statskapitalistiska) företagen har det härskande proletariatet endast att ingjuta socialismens anda i organisation och styrelse.

Förmögenheternas hopande — i Förenta staterna äger 1% av befolkningen 99% av nationalförmögenheten — massornas utplundring och utarmning och mellanlagrens proletarisering är tydligen ägnat att väsentligt minska motståndet mot expropriationen.

Om de närmare detaljerna vid socialismens genomförande talar helt naturligt icke programmet och vill man känna dessa måste man därför gå till den socialistiska litteraturen. Helt naturligen icke till de utopiska skildringar, som givits av Bellamy, Morris och andra, utan till de strängt vetenskapliga verk, vari socialismens teoretiker söka med ledning av utvecklingens tendenser tänka sig in i de uppgifter, det till härskande klass vordna proletariatet skall finna sig förelagda, och i huru detta skall nödgas och kunna lösa dessa. Och jag skall här med ledning av förnämligast Karl Kautskys och Emile Vanderveldes böcker referera de tankar om framtidsstaten, kring vilka de flesta socialdemokratiska tänkare synes samla sig. Dock må förutskickas den reservation Kautsky gör i inledningen till sin avhandling, »Dagen efter revolutionen», att problemen blott kunna behandlas i dess enklaste form och att man vid undersökningen endast kan utgå från kända förutsättningar, väl vetande att problemen i själva verket skola bli mera komplicerade, att andra förutsättningar kunna och skola komma att givas och att nya problem skola dyka upp, om vilka vi nu ingenting veta.

Hur tänka sig då socialdemokraterna framtidsstaten? Så här: När det socialistiska proletariatet erövrat den politiska makten skall det troligen närmast ha att »taga igen vad bourgeoisin försummat — — — förverkliga det demokratiska program» också denna en gång representerat. Vi kunna tänka oss att våra demokratiska krav på statskyrkans och militärväsendets avskaffande ej realiserats; vi kunna vidare antaga ex. att den allmänna rösträtten fortfarande begränsas av någon garanti och att folkskolan tarvar en grundlig omläggning. Det tillkommer det härskande proletariatet att snarast tillfredsställande på sådana områden genomföra de demokratiska krav, det ställer redan på det nuvarande samhället. Sedan kan expropriationen ägnas det fullaste intresse. Först gäller det att indraga och förvandla till samhällig egendom de stora monopolen över de naturliga rikedomarna i skogar, gruvor, bergverk och vattendrag, de stora jordagodsens, de nationella transportmedlen och de industrietablissemang, som förtrustats eller genom annan koncentration blivit monopol. Ävenså torde det egentliga stora

pänningkapitalet komma med under de första stora expropriationsåtgärderna.

Och hur skall det sålunda till samhällig egendom förvandlade förvaltas? En del såväl sig socialister kallande som framförallt icke socialister tro på ett allt omfattande förstatligande, men Kautsky förmänar, att endast de företag som nått en utveckling så att de beröra hela nationen — ex. de nationella transportmedlen, skogar, bergverk o. d. — böra läggas direkt under statens skötsel, under det att mindre utvecklade företag — som t. ex. svärvägarna i städerna, gas- och elektricitetsverk, och andra närmast det kommunala området berörande företag — böra omhändertagas av kommunalförvaltningarna och att åter andra än mindre utvecklade verksamheter — ex. en stor del av distributionsverksamheten — övertages av kooperativa grupper och sällskap, som förvalta dem självständigt under statens kontroll och om så skulle visa sig nödigt med statens understöd. De rester av smådrift, som torde fortleva in i det socialistiska samhället, i synnerhet på jordbrukets område, synes ej böra bli föremål för den socialistiska expropriationens särskilda uppmärksamhet; de skola i vart fall ej lämna möjligheter för utsugning och torde i stor utsträckning genom utvecklingens egen oundvikliga gång allt mer tvingas in under den samhälliga förvaltningen. Och den möjliga kvarleva av privategendom, som kan hålla sig uppe, är privategendom under en form som ej socialismen ogillar, en äganderätt, som endast sätter ägaren i tillfälle att genom eget arbete försörja sig, och bör snarare vinna samhällets stöd än motverkan.

Frågan om vilka principer expropriationen skall utföras efter — om det socialistiska proletariatet helt enkelt utan vidare skall indraga de stora egendomarna, under motivering att dessa, som till största del skapats genom utplundring, våld och list är orättfängen egendom, eller om det skall ersätta de exproprierade antingen genom gottgörelse på livstid eller hel gottgörelse — anser jag mig ej böra gå in på i detta sammanhang.

Kanske bör jag i stället framhålla några synpunkter om hur de ekonomiskt förvaltande statsmyndigheterna skola sammansättas och arbeta. En av ungsocialismens banérförare har på senaste tiden rest omkring och »avskrivit staten», fram-

hållande att den såsom oförenlig med en socialistisk ordning måste, som Engels yttrat, gå till en samling för antikviteter. Han har då ställt sig på den i Marx och Engels skrifter förhärskande uppfattningen, att staten blott är ett medel till klassförtryck, ett polis- och knektvälde. Och sannerligen, skall man taga begreppet stat i den bemärkelsen, så förtjänar den konkreta begreppsmotsvarigheten fullväl det öde, Engels profeterat. Och troligt är, att de *politiska* statsinstitutionerna, efter hand som klassindelningen och klassintresset tvinar bort och folkens förbrödring når sin fullbordan, skola bli överflödiga och försvinna. Härom behöva vi näppeligen tvista och jag skall inskränka mig till den upplysningen, att när den modärna socialdemokratien talar om staten, framtidsstaten, menar den ingalunda en stat som den bestående, utan, som Hjalmar Branting uttrycker det i »Den revolutionära generalstrejken» kort och gott »det organiserade samhället».

Refererade ungsocialist profeterade samtidigt, att den socialistiska organisation, socialdemokraterna vilja genomföra, skall dömas till stelnad och död, på grund av den kolossala byråkrati, som enl. hans förmenande skulle utvecklas därinom. Den profetian går nog aldrig i uppfyllelse. Åtminstone ej om utvecklingen av den socialistiska organisationen går de vägar, som den synes komma att följa och som den efter socialdemokratiska teoretiker måste gå. De förvaltande korporationerna i den socialistiska staten skola ej som nu stå under inflytande av den politiska styrelsen, tjänstemännen skola ej antagas med hänsyn till börd, förmögenhet och släktskap, utan med hänsyn till duglighet och förtjänst. Därmed ha vi undandragit den ekonomiska förvaltningen ett ogynnsamt inflytande av de politiska fluktuationerna och ryckt upp byråkratismens rot. I spetsen för den socialistiska förvaltningen skall ställas män med rätt och möjlighet till fria initiativ och fri verksamhet i företagets tjänst, men med ansvar inför den centralmyndighet, som för det stora maskineriets säkra och orubbade gång torde vara oundgänglig¹.

Och arbetarnas ställning. I det socialistiska samhället är arbetsplikten och rätten till arbete lika för alla. Åtminstone

¹ Dessa korta huvuddrag ur den socialistiska tankegången i detta avseende utvecklas och klarlägges vidare i »Socialismen och den industriella utvecklingen» av Emile Vandervelde.

under en längre övergångsperiod nödgas helt säkert det socialistiska samhället att bibehålla lönearbetet. Men detta skall förtagas sin fördömliga karaktär. Ingen skall längre genom detta ha möjlighet att tvinga andra att arbeta åt sig, att ut-suga andra; det skall helt enkelt bibehållas som en praktisk form för fördelning av produktionsavkastningen och produktionsvinsten. Frånvaron av utsugare och profittagare, den genom en noggran statistik skapade större planmässigheten i produktionen, produktionskrafternas stegring och förståndiga utnyttjande, allt som ej nu finnes men som skall bliva en följd av den socialistiska organisationen skall mångdubbla produktionsvinsten samt möjliggöra en normal arbetstid och betalandet av en lön motsvarande arbetets värde, en lön som skall sätta envar i tillfälle ej blott att skaffa sig en dräglig utkomst utan ock att njuta alla de kulturskatter den modärna civilisationen skapat och skapar. Lönearbetet skall avklädas sin förhatliga karaktär och lönearbetaren bli en i det allmännas tjänst verkande medborgare, som för sitt arbete får vad det skäligen är värt.

Under den vidare utvecklingen av de socialistiska principerna skola vi troligen passera det kollektivistiska systemet och komma till ett kommunistiskt, men att söka skildra det tillståndet skulle föra oss för långt.

Blott ännu ett par ord om den framtida socialiststaten, ett par ord om det andliga arbetets ställning därinom. På detta område skall anarkism härska. Väl må stat och kommun taga hand om folkskolor och andra offentliga, grundläggande bildningsanstalter, men ingen censur, läraren lär vad vetenskapen forskat fram utan hänsyn till dogmer eller rådande föreställningar. Och den andliga idrotten: konstens utövande i ateliern, diktarborgen eller på scenen efter vars och ens fria skön, utan fjättrar, utan materiellt tryck!

Som vi finna, ha socialdemokraterna sökt draga konsekvenserna av sina krav och strävanden, sökt utveckla den socialistiska tanken så långt sträng vetenskaplighet medgivit, sökt bringa folket klarhet om sin vilja, utan den ofelbares tvärsäkerhet och under vördnadsfull respekt för vad tiden kan komma att giva av ändringar och lärdomar.

Hur annorlunda blir det ej när det gäller

UNGSOCIALISMENS MÅL.

Ingen klarhet, ingen upplysning i programmet, ett påstående här, ett annat där, varur man med möda kan timra hop en föreställning om målet för dess strävan. Då ingenting i programmet upplyser om vad ungsocialismen vill har man ej annat att hålla sig till än vad som yttras i dess skrifter och av dess ledande män. Vad ha dessa att säga? I förbundsorganet »Brand» heter det (oktober 1903):

»Efter upplösningen och avväpnandet av militärmakten, efter undanröjandet av de mest hatade reaktionärerna och folkförtryckarne, efter tillintetgörandet av ministerierna och bankerna — som nu äro det kapitalistiska samhällets och bourgeoisins hjärta — skall proletariatet skrida till omorganisation av samhället och till återupptagandet av produktionen.

Folket tager överallt självt hand om produktionen. Genom fackföreningarna som organ omhändertagas produktionsmedlen. Varje särskilt fack övertager produktionen på sitt område och snart är produktionen i gång igen¹.

Så snart produktionen igångsatts av fackföreningarna, kan regleringen av konsumtionen övertagas av konsumtionsföreningarna, vilka ha en vida högre mission att fylla än att som nu förskaffa arbetarne sina livsmedel ett par öre billigare pr kilo. De nuvarande konsumtionsföreningarna äro de första försöken till organisation av konsumtionen, liksom fackföreningarna av produktionen och åt båda är en stor framtid beskärd. De äro framtidens konsumtions- och produktionsorganisationer.

Och genom samarbete mellan de producerande fackföreningarna och konsumtionsföreningarna, genom varje individs

¹ En fransk generalstrejksbroschyr ger några intressanta detaljerade upplysningar om detta övertagande, och då ungsocialismen lånat det övriga i sitt program från de kontinentala generalstrejksvännerna torde de väl acceptera även detta: »En var bör stanna i sitt kvarter och där tillägna sig produktionsmedlen; börja med små verkstäderna, bagerierna; sedan de större; och sist, först efter segern, de stora industriella etablissemangen. . . Beslaget på produktionsmedlen borde så att säga fortgå från kvarter till kvarter, från gata till gata. Detta skulle omöjliggöra uppkomsten av någon revolutionär regering, av någon proletariatets diktatur. Ingen viss härd för motståndet, fri association av varje bagargrupp i vart bageri, av varje snickargrupp i var snickeriverkstad, med ett ord: *fri produktion.*»

medlemskap i så väl produktions- som konsumtionsorganisation, äro samhällets viktigaste uppgifter, reglerandet av produktion och konsumtion, lösta — — — — —

Några använda sin lediga tid i vetenskapliga eller konstföreningar, andra i sanitära organisationer, andra i föreningar för undervisning och upplysning etc. etc. Och så arbetar det oerhörda nätet av grupper hand i hand, utan att behöva någon ledning vare sig av regeringar eller centralstyrelser.

Och efter segern, efter samhällets nydaning, spira även på landsbygden upp produktionsföreningar på åkerbrukets område, vilka i utbyte mot sina alster erhålla de redskap, möbler o. s. v., som fackföreningarna i städerna tillverka. Godsägarna ha försvunnit och jordens frukter tillhöra dem som framalstra dem.»

Ja, så enkelt är det i själva verket — i teorin. Ingen reglerande myndighet, ingen som har att bestämmande ingripa i händelse av konflikter inom produktions- och konsumtionsverksamheten, »alla fackföreningar och fackförbund äro fullständigt oavhängiga, samordnade och ej underordnade, det finns ingen »exekutiv-kommitté» eller något »generalråd», heter det i en av ungsocialisternas agitationsskrifter. Jag vet att det skall välla ramaskri, men kan ändå ej underlåta påpeka hur förunderligt väl denna organisation av det ungsocialistiska framtidssamhället stämmer överens med de kommunistiska anarkisternas. Men hela denna tankegång är, som Z. Höglund anmärker i »Generalstrejk, storstrejk och parlamentarism», *icke alls socialistisk utan tvärtom reaktionär*; dess förverkligande skulle betyda en återgång till skräföreländena, ett längesedan tillryggalagt stadium av ekonomisk utveckling i samhällenas historia. Den förbiser alldeles, att produktionsmedlens tilltagande starka koncentrerings ovillkorligen kräver ingripande från samhällets sida, det må nu vara från staten eller kommunerna, och att produktionen för att kunna äga rum planmässigt måste ordnas, regleras, genom en central myndighet, vilket ju icke låter sig göra om fackföreningarna och fackförbunden skola vara »oavhängiga».

Härmed kunna vi lämna frågan om slutmålet och övergå till en undersökning om skiljaktigheterna i fråga om

KAMPMEDEL OCH KAMPMETODER.

På det fackliga och kooperativa fältet mötas och enas de båda åskådningarna, när det gäller att organisera arbetarna till försvar mot utsugningen och skapa fram de materiella styrkeelement, som skall sätta proletariatet i stånd att störta det privatkapitalistiska väldet. Men, som vi redan sett, meningarna gå i sär så snart talet faller på dessa organisationers uppgift vid uppbyggandet av det nya samhället. Därom ha vi emellertid redan talat och här gäller det blott att fastslå, att båda riktningarna inse nödvändigheten av arbetarnas samlande i fackliga och kooperativa organisationer. Här står sålunda ingen strid om medlen. Den yppar sig först när det gäller arbetarnas tredje kampmedel, eller frågan om

parlamentarism eller generalstrejk.

»Varje klasskamp är en politisk kamp», säger Marx. Vi känna det faktum, att när kapitalistklassen ser sin makt och utsugningsfrihet över arbetarna starkt hotad genom dessas ekonomiska organisationer, söker den genom sina representanter i riksdagen kringskära arbetarnas organisationsmöjligheter och kampfrihet genom klasslagar. Detta tvingar arbetarna att möta sin fiende också på det politiska fältet, genom att välja in socialistiska representanter, skapa sig en representation, som för deras talan och söker avvärja kapitalisternas onda anslag. Det är det första skälet till den socialdemokratiska arbetarrörelsens parlamentariska verksamhet, det andra och största är det jag redan talat om, att småningom skaffa en socialistisk parlamentsmajoritet, som stödd på en socialistisk folkmajoritet genomför den socialistiska organisationen av samhället. Parlamentarismen kan sålunda med skäl sägas vara socialdemokratins förnämsta kampmedel.

Men ungsocialisterna vilja ej veta om detta medel. Visserligen finnes »parlamentariska» ungsocialister, men i sitt program har förbundet ej erkänt parlamentarismen och förbundsorganet »Brand» proklamerar i sin annålan, att ungsocialisterna ej vilja »vara med om det luredrejeri, som kallas politik» (18/1 08). Vid mer än ett tillfälle har förbundets organ och medlemmar uppträtt mot den parlamentariska verksamheten synnerligen häftigt, t. o. m. vid valtillfällen. Sålunda

innehöll »Brand» strax innan de ordinarie andrakammarvalen 1905, i tvänne på varandra följande nummer artiklar spädkade med hätska utfall mot parlamentarismen, och enligt vad som berättats mig av fullt trovärdiga kamrater i Göteborg, delade ungsocialisterna med fosterländigarna äran, att den 13 december i fjor söka locka arbetarna att lämna köarna vid vallokalerna och ej rösta.

Har sålunda förbundet ej skänkt parlamentarismen sin anslutning har däremot dess kongress i Göteborg 1905 anfallit »en systematisk agitation för generalstrejken».

Vad menas då med generalstrejk? Jag har funnit två olika riktningar i frågan inom det ungsocialistiska lägret. Den ena menar med generalstrejken endast facklig eller politisk strejk i stor omfattning, alltså ungefär vad vi på det fackliga området kalla helt enkelt stor strejk och på det politiska politisk storstrejk. Denna syftar ej till att bli ett medel till samhällets omvandling utan endast ett vapen, som användes för att tilltvinga arbetarna högre lön eller annan förbättring i arbetsvillkoren, större politiska rättigheter eller ock att skydda redan varande, men hotade fri- eller rättigheter. I den meningen räknar även socialdemokratin »generalstrejken» bland sina kampmedel. Men det är ej heller den äkta, allena saliggörande, samhällsrevolutionerande generalstrejken. Den avser ej att tjäna så »futtiga» mål, som ovan omtalats, nej, den skall vara medlet till den sociala revolutionens genomförande och därför kalla dess anhängare den också *den sociala generalstrejken*. Kring denna samla sig flertalet ungsocialister med Hinke Bergegren och Brand i teten.

Den tänkes börja helt fredligt genom en av en målmedveten minoritet igångsatt nedläggelse i vissa viktiga fack. De strejkandes agitation och den innerliga förbindelse mellan olika produktionsverksamheter — varigenom en arbetsnedläggelse bland ex. kolgruvearbetarna kan framkalla en omfattande stagnation i fabriksdriften — skall framkalla en utvidgning av strejken, som slutligen omfattar flertalet arbetare. Allt går lugnt och fredligt till dess den dag ingår, då de strejkandes livsförnödenheter tagit slut. Magasinen innehålla emellertid tillräckligt av sådana och — de svältande massorna taga förnödenheterna där de finnas. Magasinens ägare finna sig ej i denna massornas plundring utan påkalla myn-

digheternas hjälp. Militären träder i funktion, som värnare av kapitalismens orättfångna egendom. En allvarlig konflikt synes oundviklig? Ingalunda. För att skydda den hotade egendomen placeras militären ut i små grupper, vaktposter, och det blir för de strejkande en lek, att gå från grupp till grupp, övertalande och avväpnande kapitalismens skyddsvakt. Arbetarna triumfera. Förnödenheterna gå från den härskande klassen över till de strejkande. Kapitalismens motstånd är brutet. Arbetet börjar åter — i de av fackföreningarna »exproprierade» företagen och samhället omvandlas, som vi sett under avdelningen »Ungsocialismens mål».

Ja, så resonerar ungsocialisten, den troende generalstrejksvännen.

Ack, att det vore så enkelt! Men förnuftet reser sig mot den blinda tron. För det första: kan verkligen en minoritet göra revolutionen, användande en icke målmedveten massa som sitt verktyg? Historien lämnar bevis, svaras det. Men har icke Friedrich Engels rätt, när han, med tanken fästad på historiens väldigaste minoritetsrevolution, säger: »Överrumplingarnas tid, då några mindretal i spetsen för okunniga massor genomföra revolutioner, är förbi. Vad det nu gäller omvandlingen av den samhälliga organisationen, massorna måste själva vara med, själva ha fattat och förstått vad det gäller, vad de kämpa för. Detta ha de sista 50 åren visat oss». Förvisso är det så.

Och militärens splittrande i smågrupper — är det troligt att de maktägande skola handla så oförnuftigt. Bevisa icke alla de tillfällen då de maktägande hittills benyttat detta vapen mot arbetarklassen i dennas strid för rätt och bröd, motsatsen? Visar det sig icke, att de föredraga en koncentration av sina krafter, för att med ett slag slå ned resningen, göra en ända på upproret? Ett studium av Karl Liebknechts »Militarism och antimilitarism» skall leda till ett jakande svar å dessa frågor. Och en strid mot militären? I den måste arbetarna, som sakna beväpning och ingående kunskap i vapnens bruk eller äga detta i blott ringa grad, snart vika för den välbeväpnade och välövade våldsmakten. En revolution *mot* militären är i våra dagar en omöjlighet.

Det finns ungsocialister, som bygga sin generalstrejkstro på förutsättningarna: folkmajoriteten är målmedvetet social-

istisk och militären står på dess sida. Men då finnas ju möjligheter att taga makten i besittning utan en sådan förtvivlans kraftyttring som en generalstrejk, och då återstår blott att avgöra, vilka vägar som böra följas vid det nya samhällets uppbyggande. Där om har jag redan talat.

Ett mycket ofta utslungat argument mot parlamentarismen är, att när det socialistiska inflytandet ute i landet vuxit sig så starkt att en socialistisk parlamentsmajoritet måste under demokratiska förhållanden framgå därur, då skola de maktägande göra en kupp, inskränka rösträtten och omöjliggöra proletarietets besittningstagande av den politiska makten. Men en sådan revolution uppifrån måste framkalla en motrevolution från massornas sida. Vad är då att göra? Folket reser sig till skydd för sin rätt och utgången beror på måttet av massornas målmedvetenhet och militärens hållning. Det är förutsättningarna för segern och för att skapa dessa kräves, för att åter citera Engels, »ett oerhört uthålligt arbete och detta arbete är det just vi nu äro i färd med att utföra med så stora resultat att de bringa våra motsståndare till förtvivlan».

Den parlamentariska verksamheten är ett led i detta arbete, skyddande, skolande och äggande genom påtagliga framgångar.

Generalstrejken är en dimmig utopi och agitationen för den är dömd att röra sig med antaganden, fraser och löften. Men därmed hållas icke kämpaskarorna samman, det kan blott väcka stundens hänförelse och ej skapa de samhällsomdandande faktorer, som äro segerns förutsättningar.

SLUTORD.

Utöver här framhållna skiljaktigheter gå de socialdemokratiska och ungsocialistiska uppfattningarna i sär i militär- och religionsfrågorna. Men dessa skiljaktigheter äro ej av avgörande betydelse och kunna därför här lämnas åsido. Likaså de stridigheter, som orsakats av den rena smutskastningstaktik, som ungsocialisterna använda i sin agitation mot socialdemokratien och dess män och några av de senares ej enbart berömvärda sätt att parera anfallen.

Jag har med denna lilla skrift velat visa, att socialdemokratin och ungsocialismen äro två rörelser, som ej böra

tvingas samman i *ett* parti. Ungsocialismen må liksom socialdemokratin grunda sitt eget parti och värva anhängare. Då bli linjerna klara och då skall den arbetare, som vill sin klass' frigörelse, som vill folkets lycka och rättens seger, ej ha svårt att välja sin plats i striden.

